Odliczenie VAT i zwrot na rachunek VAT w 2026 roku

Wtorek, 3 listopad 2026, 19:46, autor: Fakturowo.pl

Czynny podatnik VAT może co do zasady odliczyć podatek z zakupu wykorzystywanego do czynności opodatkowanych, gdy powstał obowiązek podatkowy u sprzedawcy i podatnik otrzymał fakturę. Sama data wystawienia dokumentu nie wystarcza. Jeżeli po rozliczeniu powstanie nadwyżka podatku naliczonego, można m.in. wystąpić o jej zwrot na rachunek VAT w terminie 25 dni. Ten tryb nie jest tym samym co zwrot na zwykły rachunek firmowy. Wyjaśniamy zasady według stanu prawnego na 3 listopada 2026 r.

Jakie zakupy dają prawo do odliczenia VAT?

Podstawowe znaczenie ma przeznaczenie zakupu. Podatek naliczony można odliczyć w zakresie, w jakim towary lub usługi służą wykonywaniu czynności opodatkowanych VAT. Dotyczy to nie tylko towarów przeznaczonych do dalszej sprzedaży, lecz także wydatków związanych z funkcjonowaniem firmy, takich jak obsługa księgowa, wyposażenie biura czy materiały produkcyjne. Związek z opodatkowaną działalnością może być bezpośredni albo pośredni.

Przedsiębiorca korzystający ze zwolnienia z VAT co do zasady nie odlicza podatku od zakupów związanych ze sprzedażą zwolnioną. Również czynny podatnik nie może odliczyć VAT od wydatku wyłącznie prywatnego. Jeżeli zakup służy jednocześnie działalności opodatkowanej i zwolnionej albo działalności gospodarczej i celom pozostającym poza nią, odliczenie może wymagać odpowiedniego podziału, zastosowania proporcji lub prewspółczynnika.

Nie należy utożsamiać prawa do odliczenia VAT z możliwością zaliczenia wydatku do kosztów podatku dochodowego. Są to dwa odrębne rozliczenia. Fakt, że wydatek jest kosztem firmy, nie usuwa ograniczeń przewidzianych w ustawie o VAT.

W którym okresie można ująć fakturę zakupową?

Przy typowym zakupie krajowym rozliczanym na zasadach ogólnych trzeba połączyć dwa zdarzenia: powstanie obowiązku podatkowego z tytułu transakcji oraz otrzymanie faktury przez nabywcę. Prawo do odliczenia powstaje w okresie powstania obowiązku podatkowego, ale nie wcześniej niż w okresie otrzymania faktury. W praktyce decyduje więc późniejsze z tych zdarzeń. Samo wystawienie faktury przed dostawą nie musi jeszcze pozwalać na odliczenie.

Przykład: przedsiębiorca rozliczający VAT miesięcznie otrzymał towar 28 września 2026 r., a fakturę dopiero 6 października. Zakładając, że obowiązek podatkowy sprzedawcy powstał we wrześniu, nabywca może odliczyć VAT najwcześniej za październik. Nie powinien ujmować podatku naliczonego we wrześniu tylko dlatego, że wtedy dostarczono towar.

Nie każdy zakup podlega jednak temu samemu schematowi. Przy zaliczce znaczenie ma jej zapłata i powstanie obowiązku podatkowego od otrzymanej kwoty. Przy fakturze oznaczonej „metoda kasowa” trzeba uwzględnić reguły powstania obowiązku podatkowego u sprzedawcy, związane z otrzymaniem zapłaty. Odrębne zasady dotyczą również małego podatnika, który sam rozlicza VAT metodą kasową. Nie należy automatycznie stosować zasad zwykłej faktury krajowej do importu usług lub wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów.

Jak KSeF wpływa na datę otrzymania faktury?

W przypadku faktury ustrukturyzowanej otrzymywanej w KSeF zasadniczo za dzień jej otrzymania uznaje się dzień przydzielenia jej numeru identyfikującego w systemie. Późniejsze pobranie dokumentu przez księgowość nie przesuwa samo w sobie momentu otrzymania. Nie należy więc ustalać okresu odliczenia wyłącznie na podstawie daty wpływu wiadomości e-mail z wizualizacją faktury.

Przykład: towar dostarczono 30 października 2026 r., a faktura uzyskała numer KSeF 2 listopada. Przy zwykłej krajowej dostawie, dla której obowiązek podatkowy powstał w październiku, pierwszym okresem odliczenia będzie listopad. Data wystawienia widoczna na dokumencie nie zastępuje sprawdzenia daty jego otrzymania.

Ta reguła nie opisuje wszystkich sposobów przekazywania faktur. Ustawowe tryby offline, awarie i przypadki udostępniania dokumentu poza systemem mają własne regulacje. Przy takim dokumencie trzeba najpierw ustalić

zastosowany tryb i właściwą dla niego datę otrzymania. Zasady faktur otrzymywanych w KSeF nie mogą być automatycznie przenoszone na każdą fakturę papierową lub elektroniczną.

Co zrobić, jeśli faktura nie została odliczona od razu?

Podatnik rozliczający VAT miesięcznie może co do zasady skorzystać z odliczenia także w jednym z trzech następnych okresów rozliczeniowych. Przy rozliczeniu kwartalnym są to dwa następne okresy. Chodzi o okresy następujące po tym, w którym powstało prawo do odliczenia, a nie o dowolnie wybrane miesiące liczone od dnia zaksięgowania dokumentu.

Jeżeli prawo do odliczenia powstało w październiku 2026 r., podatnik miesięczny może zatem ująć podatek w rozliczeniu za październik, listopad lub grudzień 2026 r. albo styczeń 2027 r. Nie musi korygować października tylko dlatego, że zdecydował się na jeden z tych kolejnych okresów.

Po niewykorzystaniu tego okna odliczenie zasadniczo wymaga korekty rozliczenia za okres powstania prawa albo jeden z dopuszczalnych kolejnych okresów. Obowiązuje przy tym granica pięciu lat, liczonych od początku roku, w którym powstało prawo do odliczenia. Dla prawa powstałego w 2026 r. oznacza to co do zasady możliwość dokonania takiej korekty do końca 2030 r. Nie jest to pięć lat liczonych od daty wystawienia faktury.

Kiedy faktura nie pozwala odliczyć całego podatku?

Rzeczywisty zakup i prawidłowy termin to nie wszystko. Ustawa przewiduje wyłączenia, w szczególności dla faktur dokumentujących czynności, które nie zostały dokonane, oraz transakcji niepodlegających VAT albo zwolnionych z tego podatku. Jeżeli sprzedawca błędnie wykazał VAT przy czynności zwolnionej, samo zapłacenie mu kwoty brutto nie tworzy prawa do odliczenia tego podatku.

Szczególne ograniczenia dotyczą m.in. samochodów osobowych. Przy wydatkach związanych z pojazdem używanym zarówno służbowo, jak i prywatnie odliczenie wynosi zasadniczo 50% VAT. Pełne odliczenie wymaga spełnienia warunków przewidzianych dla danego pojazdu i sposobu jego użytkowania. Ograniczenia obejmują też nabywane usługi noclegowe i gastronomiczne, przy czym ustawa przewiduje wyjątki. Nie należy traktować każdej faktury z hotelu lub restauracji jako dokumentu dającego pełne odliczenie.

Z drugiej strony drobny błąd formalny nie zawsze pozbawia prawa do odliczenia. Literówka w nazwie nabywcy nie jest tym samym co wskazanie innego podmiotu lub udokumentowanie fikcyjnej dostawy. Trzeba móc ustalić rzeczywiste strony transakcji, jej przedmiot i kwotę podatku. Błąd warto usunąć właściwym dokumentem, zachowując jednocześnie dowody zakupu, odbioru towaru lub wykonania usługi.

Skąd bierze się kwota do zwrotu?

Zwrot nie jest wypłatą VAT z każdej faktury zakupowej osobno. Najpierw podatnik rozlicza podatek należny od sprzedaży i podatek naliczony podlegający odliczeniu. Dopiero gdy podatek naliczony jest wyższy od należnego, powstaje nadwyżka, którą można przenieść na następny okres lub zadysponować do zwrotu na zasadach ustawowych.

Przykład: za październik 2026 r. firma wykazała 14 000 zł podatku należnego i 23 500 zł podatku naliczonego do odliczenia. Nadwyżka wynosi 9500 zł. To ta kwota, a nie całe 23 500 zł z faktur zakupowych, może zostać przeznaczona do zwrotu, jeżeli podatnik wybierze takie rozwiązanie w rozliczeniu.

Czym zwrot na rachunek VAT różni się od zwykłego zwrotu?

Zwrot na rachunek VAT to odrębny tryb przewidziany w art. 87 ust. 6a ustawy o VAT. Na wniosek podatnika złożony wraz z deklaracją urząd dokonuje zwrotu na ten rachunek w terminie 25 dni od dnia złożenia rozliczenia. W przypadku JPK_V7 wybór zwrotu wykazuje się w części deklaracyjnej, także gdy rozliczenie jest przesyłane w jednym pliku z ewidencją.

Kwestia	Zwrot na rachunek VAT	Zwrot na zwykły rachunek
Dostęp do pieniędzy	Wykorzystanie ograniczone do ustawowych celów	Środki dostępne do bieżących płatności firmy
Termin i warunki	Odrębny termin 25 dni	Zależne od właściwego trybu zwrotu; przyspieszony zwrot 25-dniowy ma dodatkowe warunki
Zapłata faktur zakupowych	Brak dodatkowego warunku wcześniejszego opłacenia wszystkich faktur właściwego dla przyspieszonego zwrotu na zwykły rachunek	Przy trybie przyspieszonym sposób i zakres zapłaty mają znaczenie

Nie wolno utożsamiać tych dwóch zwrotów tylko dlatego, że w obu może pojawić się termin 25 dni. Wybierając rachunek VAT, podatnik nie musi spełniać dodatkowych warunków ustanowionych dla przyspieszonego zwrotu na

zwykły rachunek. Nadal jednak musi mieć rzeczywiste prawo do odliczenia i prawidłowo obliczoną nadwyżkę. Ten tryb nie legalizuje błędnego rozliczenia.

Jak liczyć 25 dni i czy urząd może przedłużyć termin?

Termin zwrotu na rachunek VAT liczy się w dniach kalendarzowych, a nie roboczych. Dnia złożenia rozliczenia nie wlicza się do terminu. Jeżeli ostatni dzień przypada w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, koniec terminu przesuwa się na następny dzień po dniach wolnych od pracy.

Przykład: prawidłowe rozliczenie z dyspozycją zwrotu na rachunek VAT złożono 10 listopada 2026 r. Pierwszym dniem terminu jest 11 listopada, mimo że to święto. Dwudziesty piąty dzień przypada 5 grudnia, w sobotę, dlatego termin upływa 7 grudnia 2026 r., w poniedziałek.

W tym szczególnym trybie urząd nie może przedłużyć 25-dniowego terminu na zasadach stosowanych do weryfikacji zwykłego zwrotu. Nie oznacza to zakazu sprawdzenia rozliczenia ani braku odpowiedzialności za nienależnie otrzymaną kwotę. Kontrola może wykazać konieczność korekty i zwrotu środków wraz z należnymi odsetkami.

Czy pieniądze z rachunku VAT można swobodnie wypłacić?

Rachunek VAT nie jest zwykłym rachunkiem do wszystkich płatności firmowych. Zgromadzone na nim środki można przeznaczać na cele określone ustawowo, m.in. na zapłatę VAT kontrahentowi w mechanizmie podzielonej płatności oraz określonych należności publicznoprawnych, w tym podatków i składek ZUS. Nie można nimi bezpośrednio opłacić dowolnego wydatku, np. wynagrodzeń pracowników.

Przekazanie pieniędzy z rachunku VAT na powiązany rachunek rozliczeniowy wymaga odrębnego wniosku i zgody naczelnika urzędu skarbowego. Organ ma 60 dni od otrzymania wniosku na wydanie postanowienia w sprawie zgody. Nie jest to drugi termin zwrotu VAT ani gwarancja swobodnego dostępu do środków po 60 dniach: ustawa przewiduje również podstawy odmowy, m.in. związane z zaległościami podatkowymi lub uzasadnioną obawą niewykonania zobowiązań.

Co sprawdzić przed wysłaniem JPK_V7?

Przedsiębiorca powinien ustalić datę otrzymania faktury, okres powstania prawa do odliczenia i gospodarcze przeznaczenie zakupu. Następnie trzeba uwzględnić ograniczenia kwotowe oraz sprawdzić, czy dokument nie został już rozliczony. Podwójne ujęcie faktury albo odliczenie jej za wcześnie wymaga poprawienia właściwego rozliczenia; jeżeli błąd spowodował zaległość, mogą powstać także odsetki.

Przy wyborze zwrotu warto oddzielić dwa pytania: czy firma ma prawo do nadwyżki oraz gdzie potrzebuje pieniędzy. Rachunek VAT może być odpowiedni, gdy środki mają finansować płatności objęte podzieloną płatnością lub należności publicznoprawne. Jeżeli potrzebne są na inne wydatki, szybki zwrot na rachunek VAT nie zapewni sam w sobie swobodnej gotówki.

Tagi: odliczenie vat, zwrot vat, rachunek vat, zwrot vat 25 dni, termin odliczenia vat, ksef, jpk_v7, podatek naliczony